

/ Geactualiseerde kerndoelen voor goed reken- en wiskundeonderwijs

GESLAAGDE WISSELWERKING TUSSEN KERNDOELENTTEAM EN ADVIESKRING WERPT ZIJN VRUCHTEN AF

Aan de vooravond van de oplevering van de conceptkerndoelen rekenen en wiskunde blikken Ton Roelofs (procesregisseur), Michiel Veldhuis (voorzitter advieskring) en Janneke van der Leest (leraar vo en lid kerndoelenteam) terug op hun samenwerking. Ook vertellen ze je over de stand van zaken van de actualisatie.

“Het was een flinke uitdaging de afgelopen maanden”, begint Roelofs. “Met nog één ronde terugkoppeling van de advieskring te gaan, naderen we de oplevering van de conceptkerndoelen.” Dat is te danken aan zowel het kerndoelenteam als de advieskring. “De advieskring heeft vanwege de strakke planning met korte deadlines moeten werken. En telkens lukte het hen om het team van gedegen feedback te voorzien, die met grote zorgvuldigheid bij de achterban was opgehaald. Vervolgens moest het team het advies van de advieskring snel en accuraat verwerken, en ook dat lukte iedere keer.”

Adviezen

Nadat in de eerste fase advies werd ingewonnen over de karakteristiek en het raamwerk, was het nu tijd voor feedback op de geformuleerde conceptkerndoelen. “In eerste instantie waren we binnen de advieskring van mening ‘hoe concreter hoe beter’”, vertelt Veldhuis. “Dat bleek ook min of meer de opzet van de eerste versie van de conceptkerndoelen, zoals ze door het team waren geformuleerd. Een hoge mate van concretisering heeft echter een keerzijde. Met name waar het gaat om het aanleren van bepaalde wiskundige concepten. Als je die heel concreet beschrijft, loop je het risico dat de leraar het inzicht verliest waar naartoe wordt gewerkt.” Voor de leden van de advieskring en hun achterban was het een behoorlijke puzzel, maar uiteindelijk hebben we het team geadviseerd om het inzicht in wiskundige concepten voorop te stellen.” Een tweede belangrijk advies ging over samenhang. De advieskring vroeg het team de interne samenhang, dus tussen wiskundige concepten en wiskundige denk- en werkwijzen, te expliciteren, met daarbij de verbinding met wiskundige attitude en wiskunde in de wereld. In het verlengde daarvan vroeg de advieskring bovendien extra aandacht voor de samenhang tussen rekenen en wiskunde en andere leergebieden.” Tijdens de tweedaagse die daarop volgde heeft het kerndoelenteam de conceptkerndoelen hierop aangepast.

TON ROELOFS

Procesregisseur kerndoelenteam rekenen en wiskunde

MICHIEL VELDHUIS

Docent-onderzoeker rekenen-wiskunde en voorzitter advieskring team rekenen en wiskunde

JANNEKE VAN DER LEEST

leraar vo en lid kerndoelenteam

Zorgvuldig proces

Voorafgaand aan de tweedaagse van het kerndoelenteam vond een gezamenlijke bijeenkomst plaats met het team en de advieskring. Daarin werden de adviezen toegelicht en was er ruimte voor discussie. Van der Leest ervaart het als heel waardevol dat de advieskring op meerdere momenten in het proces in dialoog is gegaan met het team: “Het fijne van de wisselwerking met de advieskring is dat je telkens feedback krijgt vanuit het veld. Zo ontstaan er bij de leden van het kerndoelenteam geen blinde vlekken.” “We hebben dat bij iedere adviesronde gedaan”, vult Roelofs aan. “De keren dat we fysiek bij elkaar zijn geweest en elkaar in de ogen konden kijken, waren heel waardevol.” Veldhuis beaamt dat: “Je neemt elkaar mee in de gedachtegang. Zo wordt het een open, eerlijk en zorgvuldig proces, waarin ieders visie gehoord is.” Als procesregisseur heeft Roelofs het proces op enig moment ook analytisch benaderd en de vraag gesteld: ‘Wat als er een ander team zou zijn gevormd? En een advieskring met andere leden? Zou de uitkomst dan anders zijn geweest dan wat er nu opgeleverd gaat worden?’ “Niemand kan het antwoord geven”, lacht Roelofs. “Je komt dan immers in een ‘wat-als situatie’. Maar mijn hypothese is dat we dezelfde uitkomsten hadden gehad. We hebben zoveel visies naast elkaar gelegd en alles in een gedegen proces zorgvuldig besproken en afgewogen.”

Rekenen en wiskunde in de wereld om ons heen

“We hebben tijdens de laatste schrijfsessie een enorme slag geslagen”, zegt Van der Leest. “Ik verwacht dat de advieskring dat ook terug gaat zien in de versie die we nu hebben voorgelegd. Vooropgesteld: de basis is dat alle leerlingen goed leren rekenen. Bovendien gaan de nieuwe kerndoelen ervoor zorgen dat leraren en leerlingen zich bewuster worden dat rekenen en wiskunde zoveel meer omvat dan sommen maken uit een lesboek. Wat ik van harte hoop is dat leraren door de actualisatie van de kerndoelen de vrijheid gaan voelen om reken- en wiskunde-onderwijs meer te plaatsen in de wereld om ons heen. Ook krijgen ze door de specificering meer handreikingen aangeboden. En dat alles in begrijpelijke en toegankelijke taal. Ook daar is goed naar gekeken.”

“Het fijne van de wisselwerking met de advieskring is dat je telkens feedback krijgt vanuit het veld. Zo ontstaan er bij de leden van het kerndoelenteam geen blinde vlekken.”

Tipje van de sluier

Het team rekenen en wiskunde ontwikkelt kerndoelen binnen vier domeinen. Eén van die domeinen is de wiskundige attitude. Die gaat over de houding ten opzichte van rekenen en wiskunde en het ontdekken waar rekenen en wiskunde kan worden toegepast. Het team vindt het belangrijk dat leerlingen het belang hiervan gaan zien en rekenen en wiskunde met zelfvertrouwen gaan toepassen. Twee andere domeinen zijn de wiskundige concepten en wiskundige denk/werkwijzen. Het vierde domein is wiskunde en de wereld. Dit draait om de plaats van wiskunde, waaronder rekenen, in andere leergebieden, studie, beroep en de samenleving. Een kerndoel bestaat uit een korte doelzin. Daarna wordt het doel verder uitgewerkt in: ‘Het gaat hierbij om...’ Dan worden een vier- of vijftal items genoemd waarmee helder wordt wat er verwacht wordt. De volgende stap gaat over de te kiezen aanpak: ‘Te denken valt aan...’ Daarmee wordt een toelichting aan de leraar geboden. Deze toelichting is geen onderdeel van de formele kerndoelen.

Gelijke kansen en een betere doorstroom

Actuele kerndoelen en examenprogramma's dragen bij aan gelijke kansen voor leerlingen, goede doorstroom naar het vervolgonderwijs en het kunnen functioneren in de maatschappij. In 2022 is gestart met de actualisatie van de kerndoelen Nederlands, rekenen en wiskunde, burgerschap en digitale geletterdheid. De teams van Nederlands en rekenen en wiskunde leveren deze zomer hun kerndoelen op aan het ministerie van OCW. Na de zomer van 2023 starten de kerndoelenteams mens en maatschappij, mens en natuur, kunst en cultuur, bewegen en sport en moderne vreemde talen met de actualisatie van die kerndoelen.

Deze teams van leraren, vakexperts, curriculumexperts en een procesregisseur werken in vier tussenproducten aan actuele kerndoelen. De geactualiseerde kerndoelen primair onderwijs en onderbouw voortgezet onderwijs gelden straks ook voor het (voortgezet) speciaal onderwijs. Een advieskring met onderwijsprofessionals van vakverenigingen, lerarenopleidingen, (vak)netwerken/steunpunten en voor de inhoud van het leergebied relevante maatschappelijke organisaties reflecteert op vaste momenten op de tussenproducten van het team en haalt feedback op in hun achterban.

Meer informatie

Meer informatie over de actualisatie van de kerndoelen is te vinden op: www.slo.nl/actualisatie. Per leergebied zijn webplatforms beschikbaar die je op de hoogte houden: www.actualisatiekerndoelen.nl. Je kunt je hier ook aanmelden voor automatische updates.